

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria :
pe un an 20 cor. pe 1/4
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.

X-rii de Duminecă pe an
— 4 coroane. —

Pentru România și
străinătate pe an :
40 franci.

Manuscrise nu se napotază

ADMINISTRAȚIA :

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE :

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierile nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Chestiunea națională.

(Articol final.)

După ce acest efect a fost produs în Transilvania mijlocul „trădării” a fost menținut și folosit tot ca armă de partid, însă de aci încolo nu în contra noastră, ci în contra partidului național-liberal din regat. Nu este treaba noastră să ne amestecăm în luptele interne ale partidelor politice din România. Din această cauză nu vom urmări diferitele faze, prin care au trecut „trădările”, ci prind firul acolo, când o instituțiune de cultură, școalele noastre din Brașov, trebuiau să servească de mijloc potrivit pentru hrănirea campaniei de trădare.

Precum este în de-obște cunoscut, aceste școli românești sunt înființate din contribuiri particulare. Pentru a le asigura caracterul național, ele au fost date de întemeietorii lor în îngrijirea și în administrarea bisericii ortodoxe din Transilvania. În deosebi primise biserica Sf. Nicolae din Brașov sarcina mai grea pentru întreținerea școalelor. Subsidii, cu cari a fost înzestrată această biserică din vechime de către Domnitorii țării românești își aflau astfel o vrednică și potrivită alocare pentru dotarea școalelor. Guvernul român se și grăbise a preschimba diferitele donațiuni domnești de odinioară într-o rentă anuală, care se vărsa în casa bisericeii. Primirea rentei a fost însă oprită de guvernul unguresc, care nu credea compatibil cu politica sa de maghiarizare, ca școalele românești din Ungaria să fie spriginite de statul român. Bărbații cari se aflau pe atunci în fruntea administrațiunii școalelor din Brașov, erau fruntașii comerțului de acolo, oameni cu averi, cu minte și devotați binelui obștesc. Ei au știut să învingă greutățile, care le întâmpinau plata rentei, au lucrat în tăcere și nici școalele românești n'au suferit, nici administrația lor n'a ajuns în conflict cu guvernul unguresc.

Pecând, la 1889, guvernul român căuta prin Transilvania după oameni vrednici de spriginul său, a găsit ca administratorii școalelor din Brașov sunt și ei „Brătienști și Sturdiși”, și astfel s'a întâmplat ca nu primirea, ci de astă dată plățile rentei să întâmpine oare-care greutăți. Pentru ca să nu sufere interesele școalelor, d-nii Diamandi Manole și Ghiță Pop s'au retras din Eforia școalelor și pe plan se ivește — Părintele Voina, căruiu i-s'a deschis numai decât ușa cabinetului român. Acest tânăr preot nu era din ceata veche a comercianților, ci un fiu al populației mahalalelor Brașovului. El se bucura și de înalta considerație a Metropolitului dela Sibiu, Miron Romanul. Părintele Voina avea ambițiune nu numai să facă ceva pentru școalele din Brașov, dar să se și afle cele ce a făcut și să fie admirat și aplaudat de amicii săi în mod sgomotos pentru hârnicia sa. Când părintele se întorcea dela București,

piața Brașovului avea deliciul să privească în buzunarele pline ale cucerniciei sale și să se minuneze de succesele ce le obținuse, ear părintelui îi ridea inima. Se înțelege de sine că după un timp oare-care guvernul unguresc a trebuit să afle și el despre marea veselie din Brașov, și a luat măsuri, ca să nu mai fie tras pe sfoară. Era alt-cum atât în interesul școalelor din Brașov, cât și în interesul statului român, ca afacerea rentei să fie regulată într'un mod oare-care și să se înlăture primejdia conflictelor între administrația școalelor din Brașov și guvernul unguresc de o parte, și între guvernul român și guvernul unguresc de altă parte. Căci conflictul provocat nu se putea termina decât cu închiderea școalelor din Brașov prin guvernul unguresc. S'a satisfăcut deci unui interes general român, când guvernul român a deschis cu succes, la 1896, negocierii cu guvernul austro-ungar cu scop de a da o soluțiune pe cale diplomatică chestiunii rentei școalelor din Brașov. Este cu neputință ca partidul conservator, care pe atunci era în opoziție, să fie adversar unei asemenea soluțiuni; nu poate fi, fiind-că guvernul român actual, format de acest partid, se ocupă tocmai cu îndeplinirea ei. Cum dar s'a putut lega și de această chestiune „trădarea”? Cine sunt cei nemulțumiți cu modul acestei soluțiuni? Unul din cei nemulțumiți este fără îndoială părintele Voina. Pentru ca să se poată aprecia nemulțumirea aceasta în toată adâncimea sa, vom cita vr'o câteva date. Dela 6 Septembrie 1891 până la 8 Iunie 1895, adică într'un răstimp de trei ani și opt luni, părintele Voina a primit, el singur, din cassele statului român, frumoasa sumăoară de peste o jumătate milion lei. Unde s'au vârsat acești bani și pentru cari scopuri s'au folosit? Intrebarea aceasta a rămas și rămâne deschisă, fiind-că părintele Voina n'a fost obligat să dea nimenui socoteală ce a făcut cu ei. În toamna anului 1895 părintele Voina, venind la București, găsește ușa cabinetului ministerial închisă; toate încercările pentru a i-se deschide rămân zadarnice. Cum, adică d-sa, care în decurs de trei ani a manipulat mai bine de o jumătate de milion lei fără nici o socoteală publică, de aci încolo să nu mai primească nici un ban? Nu nemulțumit, ci înverșunat trebuie să fi fost părintele. Și dacă părintele Voina a fost înverșunat, în ce stare sufletească se va fi găsit șeful său, Metropolitul dela Sibiu?

Numai planuri negre de răsunare contra ministrului român, care pusese lăcate la cassele statului, putea să rezulte din aceste nemulțumiri și înverșunări personale. Dacă maghiarul Jancsó Benedek a dat concursul seu metropolitului Miron la realizarea răsunărilor sale, nu va prinde mirarea pe nimeni, căci se împacă totdeauna cu interesele unei politici maghiare șoviniste a slăbi pozițiunea guvernului român. Protectorii de la București ai metropolitului Miron n'au putut să reziste

ispitei a folosi memoriul lui Jancsó Benedek drept un act al guvernului unguresc și informațiunile pasionate ale părintelui Voina drept vederile Românilor din Transilvania pentru ca să arangieze o nouă campanie de „trădare” contra adversarilor lor politici.

Este cert, că găcind părintele Voina în toamna anului 1895 la guvernul român aceeași dârnicie ca în anul 1894, nici Jancsó Benedek nu apărea pe plan, nici „trădare”, nici „trădător” nu erau. S'au dacă la 1891 părintele Voina ar fi găsit la București tot ușile închise pentru D sa ca și mai înainte, nu numai că n'ar fi fost „trădare” și „trădător”, ci școalele românești de la Brașov nu puteau ajunge în situațiunea primejioasă pentru ele de a fi obiectul unor discuțiuni politice, iritante și sgomotoase. Treizeci și șapte de ani au viețuit până la 1891 școale românești din Brașov. În acești 37 ani s'au schimbat de atâtea ori guvernele române și partidele politice din regat, și nu s'a produs în giurul acestei chestiuni nici un conflict. A trebuit să se caute și să se găsească părintele Voina pentru ca să se întemple ceea ce nu s'a întâmplat în decursul celor 37 ani trecuți.

Tot așa de cert este, că dacă guvernul român n'ar fi sporit de la anul 1889 încoace până la 1895 fondurile cari s'au trimis în Transilvania în mod atât de bogat, nu se puteau produce perturbațiunile, cari s'au produs în șirurile luptătorilor nostri.

Este trist, foarte trist, că trebuie să ajungem la asemenea concluziuni. Însă nu se poate să ni le ascundem, fiindcă cu toții avem să tragem învățături pentru viitor din experiențele trecutului. Chestiunea națională a dispărut astăzi de la ordinea zilei, dar ea nu este moartă. Ea va trebui să se ivească earași și cu atât mai curând, cu cât se va accentua mai tare în Ungaria politica de maghiarizare. Să ne ferim deci pentru viitor de greșelile trecutului.

Vom fi având noi Românii din Transilvania multe și mari nevoi bănești, mai ales în ceea-ce privește bisericile și școalele noastre. Suntem sêraci de nu putem fi mai sêraci. Pe alocurea casa lui Dumnezeu este construită din nuele sau bărne învelite cu paie; preoții nostri trebuie în mare parte să prindă de coarcele plugului, pentru ca să-și câștige hrana de toate zilele; sarcina ridicării și întreținerii școlii naționale zace întreagă numai pe umerii țărânului român, care trebuie să muncească nu numai pentru sine și familia sa, ci și pentru birurile grele ale statului, ale județului și ale comunei. Dar cu toate acestea, vom trebui în viitor să refuzăm ajutoare cu destinațiunea pentru școale și biserici, cari se folosesc pentru scopuri a ne divisa și a ne slăbi politicește. Stimăm și iubim pe fratele nostru mai mare, mai puternic și mai bogat. Privim cu mândrie la țeara lui frumoasă și admirăm pe fiul lui eroi.

Nu este cu dreptate ca noi să fim pedepsiți și loviți în interesele noastre cele mai sfinte din cauză că venerăm ca pe fruntaul acestor fi eroi pe un Ioan Brătianu, mare și nemuritor în faptele sale pentru întreg neamul românesc. Noi sêracii și asupriți vom răbda sêracia și pedepsa nedreaptă, dar' nu vom putea să ne schimbăm gândul nostru, nu vom putea să ne încovoiam spinarea înaintea celui ce ne trage bice, sau de dragul unor ajutoare bănești foarte problematice. Ci mai ales vom trebui să stăm drepiți, vom trebui să ne păstrăm rostul luptelor noastre politice, vom trebui să respingem de la noi ori ce ispiti și încercări a ne divisa în fracțiuni, cari la noi n'au nici o rațiune a fi.

Luptele noastre din acești secol anți din urmă vor fi un izvor nesecat de învățături în această privință, mai ales pentru noi cei sêraci și asupriți.

Eugen Brote.

Fostul ministru a latere se duce. Foia oficială publică decretul împărtășc, prin care fostul ministru a latere, contele Széchenyi Manó, este absolvat de la conducerea acestui minister și cu conducerea mai departe a acestui portofoliu se însărcinează ministrul-president Szell Kálmán.

Situația în Austria. În timpul din urmă înțelegerea între guvern și între partide a ajuns la atâtea, că guvernul iși-a putut asigura o majoritate pentru trecerea prin parlament a proiectului despre legea recruților. Aceasta s'a putut așa fel, că în fața acestui proiect Cehii au intrat la o învoială cu partidele majorității. După votarea acestui proiect de lege însă — așa se vestește din Viena — Cehii ear' vor porni cea mai strajnică opoziție.

DIN ROMANIA

Arta bisericească română la expoziția din Paris. Ca obiect de artă bisericească modernă, ministerul cultelor din România va trimite la expoziția din Paris un epitaful reprezentând plângerea Maicii Domnului în momentul când Domnul Isus Kristus avea să fie așezat în mormânt, în preajma sa pe ucenicii Iosif și Nicodem. Epitaful a costat 20.000 lei și este lucrat în fir și mătase. Acest obiect de artă, a cărui lungime e de 2 1/2 m., pe 2 m. lățime, a fost prezentat zilele trecute M. S. Reginei Elisabeta, care vându-l, a binevoit să-și manifesteze via sa mulțumire despre modul cum a fost executat și a exprimat regala sa dorință, ca el să fie expus câtva timp în una din sălile Ateneului, pentru-ca și publicul român să aibă prilegiul de a admira acest obiect de artă. În urma acestora, ministerul cultelor a dispus ca epitaful să fie așezat în sala pinacotecei dela Ateneu pentru scurt timp, în care sală publicul poate acum să-l admire, în schimbul unei mici intrări de 50 bani, care se incasează în folosul Policliniceii Elisabeta de sub patronagiul M. S. Reginei.

Damele Române la jubileul lui Guvernatis La vitrina „Independenței Române”, pe calea Victoriei, se află expus, pentru câteva zile, frumosul obiect de artă pe care femeile române, din inițiativa d-nei Smara Gheorghiu, îi vor oferi ilustrul

ECONOMIE.**Cereale (bucate).**

De aci încolo prețurile pe piețe se scotesc în coroane și după 50 kilograme, ear' nu ca și până acum, după maza metrică (10) kilograme).

Prețurile dela 8 Martie n.**In Arad:**

Grâul cel mai bun	cor. 6.80—6.90.
Grâu mijlociu	" 6.70—6.80.
Cucuruz	" 4.40—4.50.
Săcară	" 5.50.
Orz	" 5.30.
Ovăs	" 4.25.

Cursul pieții din Arad.

Hârtie-monetă română	Cump. n. 9-48	vând	9.52
Lire turești	—	—	—
Imperiali (15 R. aur)	18.90	19.—	—
Ruble rusești 100 à	126.—	127.—	—
Galbeni	5.58	5.62	—
Napoleon-d'ori	9.48	9.56	—
100 Marcs germane	58.50	58.95	—
Livre sterling	11.90	12.50	—

S p i r t :

Spirt rafinat; cu toptanu	21 Ian.	55.50
" " cu micu		56.50
" brut cu toptanu		54.50
" " cu mic		55.50

Porci :**(Piața Steinbruch)**

Ungari; greutate :		
bătrâni 820—880 kg.	40—42.	cr. p. kg.
tineri 320—390	44—44.5	" " "
" 250—390	44—45	" " "
" până 250	45—46	" " "
mijlocie 240—260	47.5—48	" " "

O carte bună. Distinsul nostru profesor din Brașov, Dl Vasile Goldiș a lucra o folositoare carte școlară: „Geografia pentru școlile populare, întocmită pe baza planului Ministerial de învățământ. Partea primă (pentru clasele III și IV), cu numeroase ilustrațiuni și harte colorate.” editura librăriei Ciureu Brașov. Prețul unui exemplar 35 cr. Materialul tratat s estinde pe 68 pagini, în ordinea următoare: „1. Regiunile lumii, 2. Comuna, 3. Locuitorii și ocupațiunea lor, 4. Religiuinea și limba locuitorilor, 5. Hotarul comunei, 6. Drumurile, 7. Apele curgătoare, 8. Apele stătătoare, 9. Mijloacele de comunicațiune, 10. Insulă, peninsula, golf, 11. Șesul, 12. Dealuri și văi, 13. Orizonul, 14. Desemnarea regiunilor lumii, 15. Harta, 16. Cercul, 17. Comitatul, 18. Ungaria. — II. „Ungaria și Europa.” (Materialul clasei a IV-a.) Ținutul muntos din Sudost. Câmpia Ungariei. Ținutul muntos Nordostic, Ținutul muntos Nordvestic, Ținutul deluros Sudvestic. Orașul Fiume și ținutul lui. Ungaria în genere. Terile aparținătoare Ungariei. Europa în genere.” La toate capitulele e alăturată câte o hartă colorată.

O recomandăm cu toată căldura învățătorilor noștri.

„Biblioteca Teatrală”, apare în Brașov ediția Societății de teatru Român. Broșura, 7 cuprinde „Unde dai și unde creapă”, comedia în 2 acte Al. Cosmar, localisată de Iuliu Popescu. Numele dlui Iulia Popescu, mai ales ca traducător și localisator al mai multor piese de teatru, este cunoscut și apreciat la noi. D-sa a tradus și „Bustul”, jucat cu atâta succes de diletanții români din Sibiu, înainte de 5 ani. Piesa de mai sus desigur va fi primită cu plăcere și diletanții români vor juca-o cu predilecție. Noi o recomandăm cu toată căldura. Este o localisare bună a unei piese teatrale de valoare.

A apărut în editura de arte grafice „Minerva” din București „Călimdarul Minervei” pe anul 1900 cuprinde o mulțime de lucruri frumoase și instructive.

Calindarul nostru

pe anul visect 1900

ca prim călimdar scos în tipografia noastră

a apărut tocmai acum

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. poro postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului”

La comande mai mari de 10 exemplare

dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA**„Tribunei Poporului”.****A apărut**

Și să află de vânzare la administrația „Trib. Poporului”

următoarele opuri:

- 1.) „Calendarul nostru” — pe 1900. prețul — — — — — cor. —.60 fil.
- 2.) „Amicu Poporului” — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul — — — — — „ 1.— „
- 3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, prețul — — — — — „ 2.— „
- 4.) „Judecătorile cu jurații” — de Teodor V. Păcățeanu, prețul — — — — — „ —80 „
- 5.) „Libertatea” — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, prețul — — — — — „ 2.— „
- 6.) „Principiile politice”, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu —prețul — — — — — „ 4.— „
- 7.) „Caractere morale” — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popoa, profesor în Brașov. Prețul. — — — — — „ 2.50 „
- 8.) „Războiul pentru neatârare” și „Povestea unei coroane de oțel” ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului „ 1.20 „
Prețul „Coroanei” — — — — — „ 1.60 „
- 9.) „Din vremuri apuse” — de Judita Secula născ. Truția — prețul — — — — — „ 1.— „
- 10.) „Vieritul” — de Petru Vancu, prețul — — — — — „ 1.— „
- 11.) „Teoria Dramei” — de Dr. Iosif Blaga. Prețul: — — — — — „ 3.60 „
- 12.) „Juvenilia” — de Sextil Pușcariu. Preț: — — — — — „ 1.60 „
- 13.) „Cuvântări bisericesti” — traduse de Ioan Genț. Preț. — — — — — „ 5.— „
- 14.) „Pribeag” — de Ioan Iosif Sceopul, preț — — — — — „ 1.50 „
- 15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz prețul — — — — — „ 1.20 „
- 16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom” (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Aceasta liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase prcesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.

La comande să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.